

Vårbudgetet

2018

S-MP-V

Utveckling över hela Gotland

Det går bra för Gotland på många sätt. Sysselsättningen är hög, arbetslösheten är låg och befolkning ökar mer än förväntat. Företag inom olika branscher etablerar sig på ön vilket visar att marknaden tror på Gotland och ser utvecklingskraften i det gotländska samhället. Vårt småskaliga näringsliv utvecklas väl, vilket är ett resultat av målmedvetna och långsiktiga satsningar hos det gotländska näringslivet och Region Gotland, ofta i samverkan. En del av det märks också i Region Gotlands verksamhet och ekonomi, samtidigt som ett enträget besparingsarbete ger resultat.

Målmedvetet genomför Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet successivt de åtgärder som är nödvändiga för att få en stabil och långsiktigt hållbar utveckling av Region Gotlands ekonomi. Vi vill ge våra verksamheter stabila planeringsförutsättningar samtidigt som vi vet att vi måste sänka våra kostnader och omfördela resurser. De besparingar som beslutades våren 2016, där 170 miljoner på tre år behöver omfördelas mellan verksamheterna, är viktiga att hålla i och genomföra. Långsiktigt och stabilt arbete kring budget och finansiering ger möjlighet till väl genomtänkta och planerade verksamhetsförändringar som kan ge kostnadsminskningar genom smarta och effektiva arbetsätt. Samtidigt möjliggör stabila planeringsförutsättningar välfärd med god kvalitet för brukare och medborgare samt för verksamheterna i regionen.

Vi prioriterar välfärden

Vi i den rödgröna majoriteten fortsätter prioritera vår gemensamma välfärd och insatser som bidrar till fortsatt positiv utveckling. De största satsningarna i vår budget 2018 är:

- **Ökat löneutrymme med 100 miljoner som ska gå till insatser för att rekrytera, behålla och utveckla medarbetare. Region Gotland ska vara en attraktiv arbetsgivare där medarbetare mår bra.**
- **Sjukvården får 43,2 miljoner för att möta ökade behov.**
- **77 miljoner investeras i ny akutmottagning och ombyggnation till moderna lokaler för operation och röntgen över tre år.**
- **Socialtjänsten tillförs 42,7 miljoner för behov hos barn och unga samt äldre.**
- **Skolan får 13 miljoner för fler barn samt en ny förskola på A7.**
- **VA-investeringar och säkrad tillgång till vatten – 275 miljoner till bräckvattenverk i Kvarnåkershamn och till redan påbörjade och nya projekt.**

Region Gotlands är dess medarbetare

Under kommande tioårsperiod kommer ca 200 av Region Gotlands medarbetare gå i pension per år. Det kommer att innebära stora rekryteringsbehov under många år framöver. Situationen ser likartad ut i hela landet vilket ställer stora krav på Region Gotland att vara en attraktiv arbetsgivare. Vi behöver säkerställa resurser för ett aktivt arbete med insatser för att **attrahera, rekrytera, utveckla och behålla medarbetare**. Som en del i detta **ökar vi på löneutrymmet med 100 miljoner**.

Medarbetare i Region Gotland ska trivas och må bra samt ha en arbetsmiljö och arbetsituation som bidrar till arbetstillfredsställelse och ger förutsättningar för ett långt, friskt och hållbart arbetsliv. Trenden för sjukfrånvaro är ökande där sjuktalen i regionen totalt är cirka 6 procent, men inom ett antal enheter över 10 procent. Genom systematiska och integrerade insatser för att sänka sjuktalen i alla verksamheter och medvetet arbete med att förbättra förutsättningarna för friska medarbetare kan vi också minska kostnader. Målet är att **minska Region Gotlands sjuktal till i genomsnitt 4.5 procent år 2020**.

Kompetensförsörjning och integration

En av de största utmaningarna för Gotland framöver är brist på arbetskraft med rätt kompetens. Vi blir färre i arbetsför ålder i förhållande till ett ökat antal barn och äldre. Då blir det allt viktigare att så stor andel som möjligt av oss som kan jobba också får möjlighet att göra det. Nytilskottet på arbetsmarknaden består förstås av inflyttade och unga men också av nyanlända. **Mottagandet av nyanlända fungerar väldigt väl tack vare samverkan med olika myndigheter och de fantastiska insatser som görs av civilsamhället**. Detta ger oss nya möjligheter, ny kunskap och nya medborgare. Deras kunskaper och erfarenheter är en viktig resurs.

Vi **intensifierar därför samarbetet med Arbetsförmedlingen** när det gäller att utforma vägar för nyanlända på Gotland att så snabbt som möjligt få **rätt utbildning för att kunna komma i arbete eller vidare studier**. Region Gotlands egna arbetsplatser behöver öka kunskapen om inkluderande arbetssätt där många olika kompetenser tas till vara. Behoven av kompetensförsörjning hos andra arbetsgivare är också viktiga i utformandet av regionalt anpassade utbildningsspår.

En gymnasieexamen är en av de viktigaste nycklarna till arbetsmarknaden, det gäller även nyanlända. Därför pågår ett omfattande förbättringsarbete med fokus på nyanländas lärande i hela utbildningssektorn. Med stöd från Skolverket ska alla verksamheter från förskola till vuxenutbildning öka sina kunskaper om hur man skapar de bästa förutsättningarna för nyanlända elever att få en gymnasieexamen vare sig det är i ungdomsgymnasiet eller i vuxenutbildningen. Ett arbete som vi räknar med ska få **positiva effekter för alla elever i den gotländska skolan**.

Gamla F-huset har blivit Nya Sävhuset

Inflyttningen i den nya miljöklassade gymnasieskolan är färdig. Verksamheterna börjar kunna skörda frukten av **en av Region Gotlands största satsningar på ungas lärande och ung kultur**. I huset finns nu en dynamisk blandning av både olika typer av verksamheter och elever i olika åldrar. Kulturskolan, Wisbygymnasiet och Wisbygymnasiets gymnasiesärskola har nu förutsättningar för utbyte och samverkan med helt nya utvecklingsmöjligheter som kommer kunna **gagna alla elevers lärande och tillgång till kultur**. Nu påbörjas planering för att flytta fler av gymnasiets verksamheter till Sävområdet för att på sikt kunna skapa en samlad gymnasieskola.

Fler barn och unga

Det blir fler barn och unga på Gotland de närmaste åren. För 2018 förstärks Barn- och utbildningsnämndens budget med **12 miljoner kronor** för att ta emot **fler i förskola och grundskola**. En ny förskola med 5 avdelningar invigs i början av 2018, mitt i den nya stadsdel som håller på att växa fram på A7-fältet i Visby. Arbetet påbörjas också med att göra om gymnasiets gamla lokaler i norra Visby till en ny grundskola, Polhemskolan.

Inom skolan bedrivs ett **omfattande utvecklingsarbete** med flera satsningar för att verksamheterna ska bli mer tillgängliga och bättre på att möta barn och elevers olika förutsättningar så att **fler mår bra och lyckas i skolan**. Arbete pågår också med språkutvecklande arbetssätt i förskolan och för att **förbättra elevernas läs- och skrivförmåga**.

Barn och unga i behov av stöd

Att arbeta med **tidiga och förebyggande insatser** är viktigt för att ge barn och unga goda uppväxtvillkor. Kostnaderna för barn- och ungdomsvård har ökat kraftigt de senaste åren, framför allt genom behovet av placeringar av barn utanför hemmet. Antalet anmälningar om barn som far illa ökar och utredningarna blir alltmer komplexa. Inom Socialtjänsten pågår omfattande insatser med fokus på att **minska antalet barn som placeras utanför hemmet**. Insatser görs också med inriktningen att stärka familjers kompetens och stärka nätverk, till skapa utredningshem på Gotland i egen regi samt en **förstärkning av familjehemsorganisationen**. För detta förstärker vi Socialnämndens budget med **20 miljoner för främst barn och ungdomsvården**.

Genom samverkan mellan olika verksamheter nås bättre resultat. För ett par år sedan startades **Socialpsykiatriskt team** för att kunna ge intensiv familjebehandling till tonåringar och deras familjer. Verksamheten är framgångsrik och permanentas genom att **2 miljoner tillförs sjukvården**. Vi ger också ett **uppdrag att föreslå ytterligare samordnade åtgärder** för stöd till familjer med yngre barn.

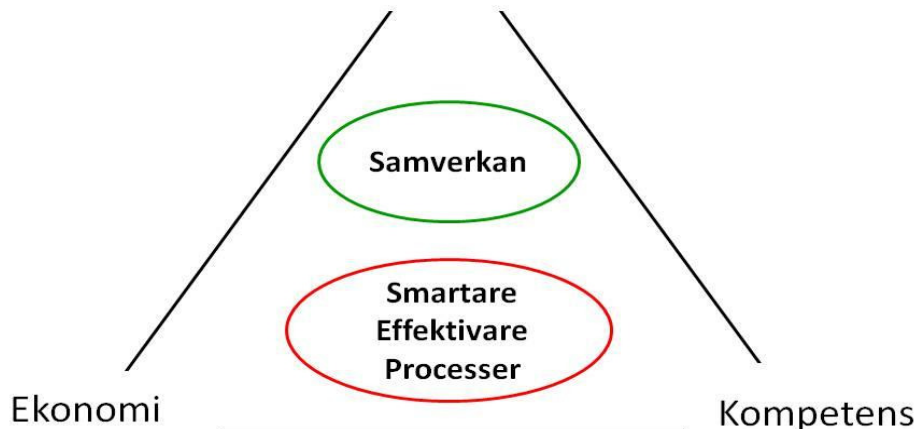
Fler äldre och förbättrade vårdmöjligheter

Antalet äldre ökar de närmaste åren. Socialnämnden får därför tillskott med 15 miljoner kronor för fler insatser. Bland annat tas ett nytt särskilt boende i Visby i drift med 60 platser. En äldre befolkning ökar också trycket på sjukvården som får 35 miljoner för att möta detta vårdbehov. Pengarna ska användas för att finansiera nya läkemedel och behandlingsmetoder som innebär fantastiska möjligheter till god vård för gotlänningarna.

Ny akutmottagning

Akutmottagningens lokaler är i stort behov av ombyggnad och tillbyggnad då de medför integritetsproblem för patienter, utrymmena är trånga och logistiken behöver förbättras. Anpassningar ska ske för ett **bättre patientbemötande, arbetsmiljö och säkerhet** på mottagningen. Även fler verksamheter som operation, intensivvård och röntgen är i behov av lokalförändringar. Då det är mer kostnadseffektivt och innebär mindre störningar för verksamheterna att göra flera anpassningar samtidigt, tar vi även höjd för dessa behov. På så sätt värnar vi om patienter, våra medarbetare och regionens ekonomi på längre sikt. **77 miljoner kronor under tre år avsätts för investeringarna**.

UTVECKLA GOTLAND

Regional utveckling

Det blev ingen regionsammanslagning. Det betyder att våra utmaningar med att klara hälso- och sjukvårdens behov med vårt skatteunderlag kvarstår. Det betyder också att vi har kvar det regionala utvecklingsansvaret och en process har inletts för att utveckla arbetet. Som region påverkas vi i hög grad av både EU- och nationell nivå och vi måste trots vår litenhet leva upp till gemensamma mål. Sverige har skrivit på och ansluter till **de globala målen i Agenda 2030** och Region Gotland behöver här hitta former för hur vi implementerar dessa i vår verksamhet och region.

Den **Regionala utvecklingsstrategin** bearbetas och som ett led i det arbetet har **Serviceutredningen** med turné och dialog ägt rum. Framåt behöver vi nu fatta beslut utifrån de inspel vi fått och den inspiration dialogerna gett. **Ökad planerad och strukturerad samverkan** ser vi kommer vara viktigt för fortsatt utveckling och väl spridd service för att hela Gotland ska vara en plats där människor ser möjlighet att bo, leva och verka.

Satsningen på meröppna bibliotek skapar förutsättningar för medborgare att nyttja biblioteken mer än idag. Det är en satsning på tillgänglighet till böcker och bildning. Fler än idag kan genom investeringen på **1.5 miljoner över tre år** ta del av det fantastiska utbud som finns i vår gemensamma ägo.

Näringsliv och företagande

Besöksnäringen och olika grenar inom livsmedelsproduktionen utvecklas stabilt. En **Mat- och livsmedelsstrategi** är framtagen och en **Besöksnäringstrategi** är under framtagande. **Näringslivssatsningen Hållbara Gotland** kommer betyda mycket inom de utpekade områdena Digitalisering, Nyindustriell utveckling, Hållbara livsmedel, Besök och kultur samt Kompetensförsörjning. Region Gotland har **här 25 miljoner i företagsstöd** att fördela och vi kommer vara med i projekt kring kompetensförsörjning via Utbildnings- och arbetslivsförvaltningen.

När vi arbetar med stora besparingar internt i Region Gotland är det viktigt att det inte går ut över satsningar i näringslivet. Därför för vi till ytterligare **1,8 miljoner till Näringslivsanslaget**. Här finansieras de verksamhetsbidrag till **ALMI, Gotland Grönt Centrum, Inspiration Gotland, Science Park Gotland, Visby Centrum, Ung företagsamhet, Coompanion, Gotland Cruise Network, Medeltidsveckan, Gotlands Filmfond och Rindi Kårhuslokaler**. Dessa verksamheter är fortsatt mycket viktiga för Gotland.

Ronehamn är viktig för bland annat fiskerinäringen på Gotland. Under 2017-2018 pågår ett projekt inom ramen för det interregionala EU-programmet Central Baltic där **nytt servicehus och återvinningsstation** byggs. I samband med det ser vi möjlighet att **utveckla hamnen** och på så vis få den funktion där som är viktig för fiskerinäringen. Därför investerar vi **7 miljoner** i upprustning av hamnen för ökad tillgänglighet.

Bostäder och byggande

Vi har en byggboom på Gotland. Det byggs runt **400 bostäder per år** vilket är en hög men nödvändig nivå för att vi skall klara våra utmaningar och öka befolkningen. **En aktiv markpolitik** har bidragit starkt till denna expansion. Vi ser stort intresse från exploatörer och byggherrar vilket ger oss möjlighet att ställa krav på **socialt, ekonomiskt och miljömässigt hållbart byggande** samtidigt som fler möjligheter för **bostadsbyggande utanför Visby** öppnas upp.

Det är viktigt att vårt kommunala bolag **GotlandsHem håller takten i byggandet** så vi säkerställer **tillgången av hyresrätter** till ett pris som är rimligt för gotlänningar och nyinflyttade. När bostäder tillkommer snabbt ställer det krav på oss att också bygga för kommande generationer. Fokus måste finnas på **helhet, kvalitet och hållbara miljöer**. Samtidigt ser vi behov av fler bostäder över hela ön så vi måste säkerställa att det finns **planlagd mark även utanför Visby**.

Vattenförsörjning

Vattensituationen är högt prioriterad i våra investeringar. För att säkerställa möjligheter till **nya bostäder, verksamheter och utveckling över hela ön** är tillgången till vatten avgörande. I budgeten för VA-investeringar tillför vi **275 miljoner för 2018**. För att säkra tillgången på vatten framöver investerar vi i ett bräckvattenverk i Kvarnåkershamn. Utöver det är arbetet med vattenförsörjning på södra Gotland prioriterat 2018.

Skyddet av det gotländska grundvattnet är också prioriterat då detta är en förutsättning för möjligheten att långsiktigt kunna bo och verka på Gotland. Vi arbetar för kretsloppsanpassade och resurseffektiva lösningar som tryggar vår vattenförsörjning och där VA-utbyggnaden med nya lösningar är en viktig del i att hela ön ska ges förutsättningar för tillväxt och utveckling, vilket i sin tur medverkar till fortsatt bostadsbyggande på landsbygden.

För att nå det övergripande målet om att utveckla hela Gotland måste vi fortsätta värna de värden som bygger vår attraktivitet.

Fortsatt utveckling ställer krav på ett Gotland som är attraktivt att bo, leva och verka på. Region Gotland står inför flera utmaningar utifrån den befolkningsutveckling som nu sker. Det ställer krav på oss att se till helheter och samband och ta hänsyn till hur besparingar och satsningar påverkar varandra.